

Η χρήση των Wikis στη Δημιουργική Εργασία - Project

Φ. Χατζηστρατίδη¹, Ε.Χ. Παπακίτσος²

¹ Δ.Δ.Ε. Δυτικής Αττικής
fchatzist@gmail.com

² Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
papakitsev@uniwa.gr

Περίληψη

Τα Wikis αποτελούν ένα από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία που υποστηρίζουν τη συνεργασία και τη μάθηση μέσω συνθετικών δημιουργικών εργασιών. Η μελέτη αυτή εξετάζει τη δυνατότητα της ευρύτερης χρήσης των Wikis για το μάθημα της Δημιουργικής Εργασίας (Project) στα Λύκεια. Εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο τα Wikis θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τους βασικούς στόχους του μαθήματος και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι και οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να παρακινηθούν για αυτή τη χρήση. Αυτή η ποιοτική έρευνα διεξήχθη στο 1ο ΓΕΛ Ελευσίνας «Αριστοτέλειο» και ακολούθησε την προσέγγιση της Ενεργούς Έρευνας (Action-oriented Research). Περιελάμβανε συνεντεύξεις με πέντε καθηγητές και μια ομάδα-στόχο από μαθητές. Τα κύρια αποτελέσματα έδειξαν ότι πρέπει να γίνουν σημαντικές αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να ενισχυθεί αυτή η χρήση.

Λέξεις κλειδιά: Wikis, μάθηση μέσω Project, Ποιοτική Έρευνα, Ενεργός Έρευνα.

1. Εισαγωγή

Στο πρόσφατο παρελθόν, το Υπουργείο Παιδείας προσπάθησε να κάνει μια μεταστροφή από τις παραδοσιακές μεθόδους μάθησης σε σύγχρονους τρόπους διδασκαλίας που χρησιμοποιούν ΤΠΕ σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης (Chatzistratidi, 2015). Το μάθημα της Δημιουργικής Εργασίας - «Project» αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση για την προσπάθεια αυτή και ακολουθεί νέους καινοτόμους τρόπους μάθησης (Ματσαγγούρας, 2011). Το μάθημα αυτό έχει διπιστημονικό χαρακτήρα και στοχεύει στην αξιοποίηση των οφελειών της μάθησης που βασίζεται στο project (project-based learning) και στην ενίσχυση των μαθητών στη συνεργασία και την αλληλεπίδραση.

Η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση έχει δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για μάθηση και έχει εισαγάγει νέους τρόπους για την απόκτηση γνώσης σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης (Hsu & Dickinson, 2007). Η τεχνολογία Web 2.0 παρουσιάζει μια ποικιλία εργαλείων που μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία μάθησης (Duffy &

Bruns, 2006). Ανάμεσα σε αυτά, τα Wikis είναι ένα συμβατό εργαλείο για αυτό το είδος μάθησης, καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα στους διαφορετικούς χρήστες να δημιουργήσουν τη δική τους, ανοιχτή σε όλους, ιστοσελίδα με αλληλεπίδραση και συνεργασία, καθώς και να ενισχύσουν την ομαδική εργασία (Parker & Chao, 2007). Έτσι, η χρήση των Wikis στην Εκπαίδευση έχει αυξηθεί λόγω των ποικίλων χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν, αφού επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μελών μιας ομάδας, αλλά δίνουν επίσης την ευκαιρία σε ένα ευρύτερο κοινό εκτός της τάξης να δει την τελική ομαδική εργασία. Με τον τρόπο αυτό οι μαθησιακές δραστηριότητες δεν περιορίζονται στην τάξη αλλά διαδίδονται στο κοινό (Guth, 2007). Επιπλέον, τα Wikis έχουν κερδίσει δημοτικότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία λόγω της απλότητας και της ευκολίας χρήσης τους, που επιτρέπουν στους χρήστες να είναι πιο αυτόνομοι, ανεξάρτητοι και δημιουργικοί. Στην πραγματικότητα, τα περισσότερα Wikis παρέχουν μια απλή φόρμα που βασίζεται στην έννοια «What You See Is What You Get» (WYSIWYG), το οποίο σχετίζεται με την απλότητα και την έλλειψη τυποποίησης στη δημιουργία των ιστοσελίδων (Mattison, 2003).

Οι Δημιουργικές Εργασίες ακολουθούν τις αρχές της *μάθησης μέσω project* (project-based learning) και τα Wikis μπορούν σίγουρα να υποστηρίξουν αυτή τη μέθοδο με τα διαθέσιμα εργαλεία συνεργασίας, επικοινωνίας και ανταλλαγής. Αποτελούν υποστηρικτικό εργαλείο για τη συνεργατική μάθηση παρέχοντας δυνατότητες και λειτουργίες διαμοιρασμού αλλά και διάχυσης της γνώσης (Chu & Kennedy, 2011). Επίσης, διαθέτουν λειτουργίες που επιτρέπουν ανταλλαγή ιδεών, οργάνωση της εργασίας, καταγισμό ιδεών και διαμοιρασμό αρχείων που είναι απαραίτητα για το project (Parker & Chao, 2007). Η παρούσα ποιοτική και ενεργός έρευνα είχε ως στόχο να διερευνήσει το πώς τα Wikis θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για τη διδασκαλία του Project και να καθορίσει τους τρόπους με τους οποίους τα Wikis μπορούν να γίνουν η βασική επιλογή χρήσης των ΤΠΕ στο μέλλον, για τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου μαθήματος.

Θα παρουσιαστούν παρακάτω το ερευνητικό πλαίσιο της μελέτης, το οποίο αναφέρεται στον ρόλο των συμμετεχόντων, την περιγραφή του εργαλείου των Wikis, τις συσχετιζόμενες θεωρίες μάθησης, τον ρόλο των Wikis στην εκπαίδευση και την μεθοδολογία της έρευνας και θα ακολουθήσουν τα ευρήματα αλλά και τα συμπεράσματα που προέκυψαν για τη χρήση των Wikis στο μάθημα του Project.

2. Το Ερευνητικό Πλαίσιο

Στο μάθημα του Project, κάθε τάξη έχει ένα συγκεκριμένο θέμα και η διαδικασία μάθησης βασίζεται στην ομαδική εργασία και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών, ενώ ενισχύεται και η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Ο στόχος για κάθε ομάδα μαθητών είναι η ολοκλήρωση ενός μέρους του συνολικού έργου της τάξης. Διάφορα θέματα από πολλούς διαφορετικούς τομείς μπορούν να επιλεγούν για

έρευνα. Η οικειότητα, η έλλειψη ανταγωνισμού, η αύξηση της φαντασίας, η πρωτοτυπία και η κοινωνικοποίηση είναι δεξιότητες που αναμένεται να αναπτύξουν οι μαθητές (Ματσαγγούρας, 2011).

Αυτή η έρευνα μελετά με ποιο τρόπο τα Wikis, και πιο συγκεκριμένα τα Wikispaces, μπορούν να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την υλοποίηση του μαθήματος του Project, ποια θα είναι τα πλεονεκτήματα ή τα μειονεκτήματα αυτής της χρήσης και ποιοι εκπαιδευτικοί και μαθητές πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα Wikispaces για αυτό το μάθημα. Οι λόγοι της επιλογής των Wikispaces είναι ότι αποτελούν ένα δημοφιλές εργαλείο μάθησης μέσω project και ενισχύουν τους μαθητές στην ενεργητική γνώση μέσω της αλληλεπίδρασης. Προσφέρουν επίσης μια απλή δομή για τη διαχείριση όλων των απαραίτητων λειτουργιών όπως ο ορισμός των ομάδων, η δημιουργία ιδιωτικών ομάδων και η αξιολόγηση των μαθητών. Το περιβάλλον είναι ασφαλές, διότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν ακριβώς ποιοι θέλουν να συμμετάσχουν ή όχι, έτσι ώστε να κρατούν τους μαθητές ασφαλείς από πιθανές απειλές. Το συγκεκριμένο λογισμικό δεν διατίθεται πλέον, αλλά στη θέση του θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν άλλες εφαρμογές wikis με παρόμοια οφέλη και χαρακτηριστικά όπως τα PBworks ή τα Zoho Wiki.

2.1 Οι Ρόλοι των Συμμετεχόντων

Στο Project οι μαθητές μαθαίνουν ευκολότερα, αναπτύσσοντας συνεργασίες και ομαδικότητα, δημιουργώντας μικρές κοινότητες, στις οποίες μπορούν να διαπραγματευτούν και να καταλήξουν σε κοινά συμπεράσματα (Singh et al., 2013). Έτσι, η γνώση συνδέεται άμεσα με την πραγματική ζωή και η μάθηση επιτυγχάνεται με την αλληλεπίδραση των μαθητών.

Εξαιρετικά σημαντικός είναι και ο ρόλος των εκπαιδευτικών, όπου η συμμετοχή τους, εκτός από τη διδασκαλία, είναι η προσφορά κινήτρου και η ενδυνάμωση των μαθητών με την ενθάρρυνση και την επιβράβευση της καλής δουλειάς τους (Ματσαγγούρας, 2011).

2.2 Ο Χαρακτήρας του Εργαλείου

Μετά την αρχική ιδέα της Wikipedia, το 2002, ακολούθησαν διάφορες εφαρμογές Wiki όπως τα Wikispaces, Mediawiki, PBWiki ή Wikidot (Chu & Kennedy, 2011). Τα Wikispaces είναι μια αναδυόμενη τεχνολογία που συνδέεται στενά με τη μαθησιακή διαδικασία και από τις συνεντεύξεις είναι προφανές ότι τόσο οι δάσκαλοι όσο και οι μαθητές βρίσκουν τη χρήση του ευεργετική για πολλούς λόγους. Ένας από τους θεμελιώδεις τρόπους με τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη διαδικασία εκμάθησης είναι ότι αποτελούν τόπο για ανταλλαγή υλικού και παρουσίασης της ομαδικής εργασίας σε όλους τους μαθητές (Rossiou, 2014 · Wei et al., 2005), αλλά και για τη διάδοση της παραγόμενης γνώσης στο ευρύτερο κοινό (Grant, 2009). Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν επίσης ότι τα Wikispaces είναι ένα

ευεργετικό εργαλείο για την επικοινωνία και αλληλεπίδραση των μαθητών (Beldarrain, 2006). Αποτελούν χώρο συνεργασίας και συν-δημιουργίας, οδηγώντας τους μαθητές στην εξέλιξη νέας γνώσης (Hasan & Pfaff, 2006). Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οργανώσουν ευκολότερα τα μαθήματά τους και να αξιολογήσουν τους μαθητές με μεγαλύτερη ακρίβεια. μέσω της παρακολούθησης της συμβολής τους στο έργο. Τέλος, αυτά είναι μια καλή λύση για το πρόβλημα της έλλειψης χρόνου των μαθητών, λόγω του πολυάσχολου προγράμματος σπουδών τους (Duffy & Bruns, 2006).

Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες κοινωνικοπολιτικές και οργανωτικές προκλήσεις σχετικά με τη διδακτική αυτή καινοτομία. Αρχικά τα προγράμματα σπουδών των σχολείων πρέπει να προσαρμοστούν ανάλογα για τη χρήση των ΤΠΕ και να υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές και κανόνες που θα διέπουν τη χρήση τους. Επίσης η υπάρχουσα υποδομή, οι απαιτούμενοι πόροι, η τεχνική υποστήριξη και ο χρόνος που απαιτείται για την εκπαίδευση των καθηγητών και των μαθητών, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο λογισμικό, αποτελούν σημεία προβληματισμού. Τέλος, η προσαρμογή της χρήσης των ΤΠΕ στα υπάρχοντα παιδαγωγικά μοντέλα και η εκπαίδευση των μαθητών στον νέο τρόπο εκμάθησης αυξάνει τον απαιτούμενο χρόνο προετοιμασίας για τον εκπαιδευτικό (Salavati, 2013).

2.3 Σχετικές Θεωρίες Μάθησης

Το επιλεγμένο θέμα παρουσιάζει μια ποικιλία Θεωριών Μάθησης που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, αφού η επιλογή της Θεωρίας είναι υποκειμενική και εξαρτάται από την προηγούμενη εμπειρία και τα ενδιαφέροντα του ερευνητή (Walsham, 2006). Στην παρούσα μελέτη, η επιλογή αυτή βασίστηκε κυρίως στη σύνδεση της θεωρίας με τα ερευνητικά ερωτήματα και έτσι κυριάρχησε η έννοια της μάθησης μέσω της συνεργασίας και της αλληλεπίδρασης.

Η Θεωρία Κοινωνικής Μάθησης (Social Learning Theory) έθεσε τα θεμέλια για τη *συνεργατική μάθηση* (collaborative Learning), καθώς εξηγεί το πώς οι μαθητές απορροφούν τη γνώση μέσω κοινωνικών αλληλεπιδράσεων (Bandura, 1971). Ο μαθητής μαθαίνει μέσω της παρατήρησης άλλων ανθρώπων σε ένα κοινωνικό σύστημα ή μέσω κινήτρων που προέρχονται από προηγούμενη εμπειρία και επηρεάζουν τη συμπεριφορά του.

Το μάθημα του Project ταυτίζεται με τη μάθηση μέσω project, που είναι μια νέα μέθοδος διδασκαλίας με πολλά οφέλη για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων (Parker & Chao, 2007). Αυτή η μέθοδος αποτελεί μια διαδικασία μάθησης πολλαπλών στόχων, η οποία έχει ως τελικό αποτέλεσμα ένα προϊόν, μια παρουσίαση ή μια απόδοση. Έχει επίσης μια συγκεκριμένη διάρκεια και περιλαμβάνει διδακτική αξιολόγηση και συνεχή ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό για όσο διαρκεί (Moursund, 2015). Ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι η καθοδήγηση των μαθητών για την ολοκλήρωση του project και η τροφοδότηση με κατάλληλες συμβουλές όταν

είναι απαραίτητο (Solomon, 2003). Επιπλέον, το Project φαίνεται να αποτελεί έναν ιδανικό τρόπο ενίσχυσης της κινητοποίησης των μαθητών για νέα γνώση, ενώ η χρήση της τεχνολογίας αποτελεί ιδανικό μέσο για το μάθημα (Blumenfeld et al., 1991). Με τη χρήση των Wikis είναι διαθέσιμες κρίσιμες λειτουργίες για το project, όπως η υποστήριξη της ομαδικής εργασίας, η απευθείας σύνδεση σε πραγματικό χρόνο στο κείμενο, η ανταλλαγή ιδεών μέσω των σχολίων, η οργάνωση της εργασίας και η ανταλλαγή αρχείων (Parker & Chao, 2007).

2.4 Wikis & Εκπαίδευση

Τα Wikis έχουν πολλές χρήσεις στην Εκπαίδευση (Duffy & Bruns, 2006) που τα καθιστούν κατάλληλα τόσο για συνεργατική μάθηση (Chu & Kennedy, 2011) όσο και για μάθηση μέσω project (Parker & Chao, 2007). Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ερευνητικά προγράμματα ως πλατφόρμα τεκμηρίωσης των εργασιών. Οι μαθητές μπορούν να προσθέσουν σκέψεις και σχόλια. Στην εξ αποστάσεως μάθηση, αποτελούν πλατφόρμα για τη δημοσίευση των πόρων του μαθήματος. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως μια βάση εκπαιδευτικού υλικού, αφού παρέχουν το χώρο ανταλλαγής απόψεων, εγγράφων και ορθών πρακτικών για τη διδασκαλία. Είναι κατάλληλα για παρουσιάσεις μέσω γνωστών λογισμικών (όπως το PowerPoint) και δίνουν το χώρο στους μαθητές για σχολιασμό ή αναθεώρηση. Είναι κατάλληλα για ομαδική συγγραφή, για αξιολόγηση μαθημάτων και για την εφαρμογή καταγισμού ιδεών (brainstorming) στην ερευνητική διεργασία. Στην Ελλάδα υπάρχουν λίγες σχετικές με το θέμα έρευνες, οι οποίες αφορούν περισσότερο την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο υπάρχουν και οι έρευνες των Θεοδόση και Οικονόμου (2013), της Ε. Ροσσίου (2014) και του Χ. Γεωργάκαινα (2013), όπου πραγματεύονται τη χρήση των νέων τεχνολογιών στα ελληνικά σχολεία και την ενσωμάτωσή τους στη διδασκαλία. Οι δύο πρώτες αφορούν τις απόψεις των μαθητών για την χρήση των Wikis στην εκπαιδευτική διαδικασία και έδειξαν, σε γενικές γραμμές, ότι οι μαθητές είναι θετικοί σε μια τέτοια προσέγγιση, αλλά επισημαίνουν και αντικειμενικές δυσκολίες όπως η πρόσβαση σε υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο ή η επάρκεια των απαιτούμενων γνώσεων-δεξιοτήτων των καθηγητών για τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η τρίτη έρευνα αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών και παρουσιάζει αρχικά τη θέλησή τους να ενσωματώσουν τη χρήση των Wikis στη διδασκαλία τους, αλλά ανησυχούν για το αν θα μπορούσαν να τα υποστηρίξουν επαρκώς. Θεωρούν παρόλα αυτά ότι οι νεότερες γενιές εκπαιδευτικών, λόγω της εξοικειώσής τους με τις νέες τεχνολογίες, θα ανταποκριθούν καλύτερα.

2.5 Μεθοδολογία Έρευνας

Η ερευνητική μεθοδολογία ακολουθεί την ποιοτική προσέγγιση, η οποία συνήθως χρησιμοποιείται για κοινωνικά και σύνθετα φαινόμενα, όπως η βαθειά κατανόηση του πώς οι ομάδες ή τα άτομα θεωρούν μια συγκεκριμένη κατάσταση ή ένα σύστημα (Creswell, 2008). Η ποιοτική προσέγγιση είναι επαγωγική, αφού αναμένουμε να

παράγουμε νόημα και ιδέες μετά τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων (Creswell, 2009). Η μέθοδος εφαρμογής ήταν η *έρευνα δράσης* (action research), όπου ο ερευνητής επιλέγει ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, κάνει έναν προγραμματισμό δράσης, αναλαμβάνει δράση για την υλοποίηση και στη συνέχεια συνεχίζει με την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω σχεδιασμό δράσεων. Επιπλέον ο ερευνητής συνεργάζεται με τους συμμετέχοντες, οι οποίοι ταυτόχρονα είναι εκείνοι που αντιμετωπίζουν την «προβληματική» κατάσταση, με σκοπό να προκαλέσει οργανωτική αλλαγή (Baskerville & Myers, 2004).

Για την έρευνα επιλέχθηκε ένα Γενικό Λύκειο της Δυτικής Αττικής, όπου οι εκπαιδευτικοί δεν χρησιμοποιούν τα Wikis για το μάθημα του Project. Επίσης, τα Wikispaces ήταν η πρόταση των ερευνητών προς τους συμμετέχοντες. Επιλέχθηκαν πέντε εκπαιδευτικοί, οι οποίοι δίδασκαν το project την τρέχουσα χρονιά, και από τους οποίους τρεις ήταν φιλόλογοι, ένας φυσικός και ένας κοινωνιολόγος, ενώ είχαν όλοι το ίδιο επίπεδο γνώσεων για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η ομάδα των μαθητών αποτελούνταν από πέντε αγόρια και τέσσερα κορίτσια της Β΄ Λυκείου, οι οποίοι διδάσκονταν το συγκεκριμένο μάθημα. Με τη βοήθεια των καθηγητών έγινε επιλογή μαθητών από διαφορετικά τμήματα και με διαφορετικά επίπεδα βαθμολογίας και επίδοσης. Πριν από τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων, πραγματοποιήθηκε μια παρουσίαση του γραφικού περιβάλλοντος, των λειτουργιών και των εργαλείων των Wikispaces, με τη χρήση ενός αρχείου PowerPoint, προκειμένου οι συμμετέχοντες να εξετάσουν εάν και πώς θα μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν για το συγκεκριμένο μάθημα. Ακολούθησαν οι συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών, οι οποίες έγιναν στο γραφείο του διευθυντή και διήρκεσαν περίπου μισή ώρα η καθεμία, ενώ για τους μαθητές οργανώθηκε μια *ομάδα εστίασης* (focus group). Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στη σχολική βιβλιοθήκη και είχε διάρκεια 2 ωρών. Οι οδηγοί συνεντεύξεων κατασκευάστηκαν με ανοιχτού τύπου ερωτήσεις και οι απαντήσεις καταγράφηκαν σε κασέτες. Σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να κρατηθούν τα ίδια σημαντικά κεντρικά σημεία, τόσο για τους καθηγητές όσο και για τους μαθητές, όμως για τους καθηγητές δόθηκε κάποια έμφαση στις γνώσεις τους για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Μετά τις πρώτες εισαγωγικές ερωτήσεις ακολούθησαν γενικές ερωτήσεις για τη χρήση των ΤΠΕ και στη συνέχεια εστίαζαν στην πιθανή χρήση των Wikis, καθώς και στα πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα που θα προέκυπταν από μια τέτοια αλλαγή. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε απομαγνητοφώνηση των ταινιών και χρησιμοποιήθηκε θεματική ανάλυση για την ερμηνεία των απαντήσεων των συμμετεχόντων. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε η μεθοδολογία 3Cs, δηλαδή Κωδικοποίηση (Coding) – κατηγοριοποίηση (Categorizing) – Έννοιες (Concepts) (Lichtman, 2013, pp. 241-268). Αρχικά πραγματοποιήθηκε επαναλαμβανόμενο και προσεκτικό διάβασμα, ώστε να εντοπιστούν τα σημεία που απεικονίζουν τους κωδικούς. Αυτοί καταγράφηκαν και στη συνέχεια κατηγοριοποιήθηκαν. Η

κατηγοριοποίηση οδήγησε σε έννοιες-ιδέες και στη συνέχεια η περαιτέρω ανάλυση και σύγκριση με ευρήματα άλλων ερευνών οδήγησε σε ευρήματα και συμπεράσματα.

3. Ευρήματα

Από τις συνεντεύξεις των συμμετεχόντων προέκυψαν τρία βασικά θέματα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη χρήση του Wikis για το μάθημα του Project:

Το πρώτο θέμα είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα των σχολείων, που πρέπει να μεταρρυθμιστεί εν μέρει, προκειμένου να ακολουθηθούν οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας και να δοθεί χώρος για περισσότερη χρήση των ΤΠΕ. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα εξέφρασαν την άποψη ότι οι μαθητές πρέπει να μάθουν πώς να συνδέουν τη γνώση με την εφαρμογή, αλλά το τρέχον πρόγραμμα σπουδών δεν δίνει αυτή την ευκαιρία. Συγκεκριμένα οι μαθητές εξέφρασαν την άποψη ότι μαθαίνουν αρκετή θεωρία σε όλα τα μαθήματα, αλλά αδυνατούν να την εφαρμόσουν στην πράξη. Επιπλέον, η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, με τον κεντρικό χαρακτήρα των εξετάσεων, καταλαμβάνει την προσοχή και τον χρόνο των μαθητών, ενώ και το ίδιο το μάθημα πρέπει να αναβαθμιστεί προκειμένου να πετύχει τον αρχικό του σκοπό, που ήταν η εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας στα ελληνικά σχολεία.

Το δεύτερο θέμα αφορούσε την είσοδο των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Οι απόψεις γι' αυτό το θέμα έδειξαν ότι τα πλεονεκτήματα της χρήσης της Πληροφορικής στη διδασκαλία είναι σημαντικά και στην περίπτωσή μας η χρήση των Wikis μπορεί να αποτελέσει το σημαντικότερο εργαλείο για τη διεξαγωγή του μαθήματος. Μία σημαντική παράμετρος για τη χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση είναι η υποδομή Πληροφορικής του σχολείου, καθώς όπως υποστηρίζουν οι συμμετέχοντες είναι ανεπαρκής, λόγω της οικονομικής κρίσης που εμποδίζει την προμήθεια εξοπλισμού. Οι μαθητές καθώς και οι καθηγητές επανειλημμένα αναφέρθηκαν στο θέμα της οικονομικής χρήσης και στην έλλειψη υποδομών ΤΠΕ στο σχολείο, ενώ κάποιοι μαθητές ανέφεραν ότι θα είχαν πρόβλημα να συμμετέχουν δουλεύοντας στο σπίτι, λόγω έλλειψης διασύνδεσης στο διαδίκτυο.

Το τρίτο σημείο εστίασης αφορούσε το σύστημα εκμάθησης, το οποίο πρέπει να αλλάξει ώστε να έχει επίκεντρο τον μαθητή. Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων ήταν φανερό πως καθηγητές και μαθητές αναγνωρίζουν τα οφέλη του μαθήματος του Project και θεωρούν ότι προσφέρει πολλά εφόδια για τη μελλοντική τους ζωή ως ενήλικες. Απαιτείται λοιπόν μετατόπιση από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, προκειμένου να είναι ευεργετική η χρήση των Wikis στο Project. Οι δεξιότητες συνεργασίας των μαθητών θα πρέπει να ενισχυθούν με την κατάλληλη καθοδήγηση από τους εκπαιδευτικούς, τον καθορισμό σαφών στόχων και την ύπαρξη κανόνων που οι μαθητές πρέπει να ακολουθήσουν. Ακόμη, η σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, αλλά και η προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών με τα Wikis, αποτελεί προϋπόθεση για αυτή τη χρήση.

4. Συμπεράσματα

Το μάθημα του Project παρουσιάζει έναν μεγάλο αριθμό πλεονεκτημάτων, χρησιμοποιώντας τις αρχές αυτού του νέου εκπαιδευτικού συστήματος και η εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών θα αυξήσει τα οφέλη αυτού του μαθήματος. Οι προηγούμενες απαιτούμενες αλλαγές οδηγούν στην ευεργετική χρήση των Wikis για το μάθημα αυτό, ώστε οι μαθητές να καλλιεργούν με αποτελεσματικό τρόπο τις δεξιότητες συνεργασίας και τη δημιουργία γνώσης μέσω ενεργούς συμμετοχής. Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένοι τρόποι με τους οποίους οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να παρακινηθούν να χρησιμοποιήσουν τα Wikis στο μάθημα. Ο σημαντικότερος τρόπος είναι να ενημερώνεται η σχολική κοινότητα για τα οφέλη των νέων τεχνολογιών και να διαθέτει τα κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα και υποδομές Πληροφορικής, για την αξιοποίηση αυτών των τεχνολογιών.

Αναφορές

- Bandura, A. (1971). *Social Learning Theory*. New York, NY: General Learning Press.
- Baskerville, R., & Myers, M. D. (2004). Special Issue on Action Research in Information Systems: Making IS Research Relevant to Practice – Foreword. *MIS Quarterly*, 28(3), 329-335.
- Beldarrain, Y. (2006). Distance Education Trends: Integrating new technologies to foster student interaction and collaboration. *Open and Distance Learning Association of Australia*, 27(2), 139-153.
- Blumenfeld, P., Soloway, E., Marx, R., Krajcik, J., Guzdial, M., & Palincsar, A. (1991). Motivating Project-Based Learning: Sustaining the Doing. Supporting the Learning. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 369-398.
- Chatzistratidi, F. (2015). *Wikis in High Schools: an example of using Wikis for the Project course in Greek High Schools*. Postgraduate dissertation, Department of Informatics, Linnaeus University, Sweden.
- Chu, S. K. W., & Kennedy, D. M. (2011). Using online collaborative tools for groups to co-construct knowledge. *Online Information Review*, 35(4), 581-597.
- Creswell, J. (2008). *Educational Research: Planning, Conducting, and evaluating Quantitative and Qualitative Research* (3rd edn.). Boston, MA: Pearson Education.
- Creswell, J. (2009). *Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (3rd edn.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

- Duffy, P., & Bruns, A. (2006). The Use of Blogs, Wikis and RSS in Education: A Conversation of Possibilities. In *Proceedings of the Online Learning and Teaching Conference 2006* (pp. 31-38), Brisbane, Australia.
- Grant, L. (2009). I DO NOT CARE DO UR OWN PAGE! A case study of using wikis for collaborative work in a UK secondary school. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 105-117.
- Guth, S. (2007). Wikis in Education: Is Public Better?. In *Proceedings of the 2007 international symposium on Wikis: WikiSym '07* (pp. 61-68). Montréal, Québec, Canada, October 21–23, 2007.
- Hasan, H. M., & Pfaff, C. C. (2006). The Wiki: a tool to support the activities of the knowledge worker. In H. M. Hasan, G. Whymark & J. Findlay (Eds.), *Transformational Tools for 21st Century Minds: TT21C2006* (pp. 38-48). Sydney: Knowledge Creation Press.
- Hsu, J., & Dickinson, F. (2007). Innovative Technologies for Education and Learning: Education and Knowledge-Oriented Applications of Blogs, Wikis, Podcasts, and More. *International Journal of Information and Communication Technology Education*, 3(3), 70-89.
- Lichtman, M. (2013). *Qualitative research in education: a user's guide* (3rd edn.). Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Mattison, D. (2003). Quickiwiki, Swiki, Twiki, Zwiki and the Plone wars: Wiki as a PIM and collaborative content tool. *Searcher*, 11(4), 32–48.
- Moursund, D. (2015). *ICT Assisted Project-Based Learning* [Online]. Available at: <http://darkwing.uoregon.edu/~moursund/PBL/>
- Parker, K., & Chao, J. (2007). Wiki as a Teaching Tool. *Interdisciplinary Journal of Knowledge and Learning*, 3, 57-72.
- Rossioui, E. (2014). Can Wikis Exploitation be a Teaching “Promising Land” in Secondary Education? A Complementary Teaching Tool in PROJECT Course in Secondary Education. In *Proceedings of the European Conference on e-Learning* (p. 427), Copenhagen, Denmark, October 30-31, 2014.
- Salavati, S., (2013). *Novel Use of Mobile and Ubiquitous Technologies in Everyday Teaching and Learning Practices: A Complex Picture Licentiate*. Postgraduate Dissertation, Linnaeus University.

Singh, A. K. J., Harun, R. N. S. R., & Fareed, W. (2013). Affordances of Wikispaces for Collaborative Learning and Knowledge Management. *GEMA Online Journal of Language Studies*, 13(3), 79-97.

Solomon, G. (2003). *Project-Based Learning: a Primer*. *techLEARNING.com Technology & Learning - The Resource for Education Technology* [Online]. Available at: http://pennstate.swsd.wikispaces.net/file/view/pbl-primer-www_techlearning_com.pdf

Walsham, G. (2006). Doing interpretive research. *European Journal of Information Systems*, 15, 320-330.

Wei, C., Maust, B., Barrick, J., Cuddihy, E., & Spyridakis, J. H. (2005). Wikis for Supporting Distributed Collaborative Writing. In *Proceedings of the Society for Technical Communication, 52nd Annual Conference* (pp. 204-209), Seattle, WA, May 8-11, 2005.

Wenger, E. (1998). *Communities of Practice: Learning, Meaning and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Γεωργάκαινας, Χ. (2013). *Διερεύνηση παραγόντων για την υιοθέτηση και χρήση των social media στη βασική εκπαίδευση στην Ελλάδα*. Μεταπτυχιακή εργασία, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Θεοδόσης, Α., & Οικονόμου, Σ. (2013). Εφαρμογές Web 2.0 στην Ερευνητική Εργασία (Project) του Γενικού Λυκείου. *Η Πληροφορική στην Εκπαίδευση* (5th CIE 2013), Πανεπιστήμιο Πειραιά, 11-13 Οκτωβρίου 2013.

Ματσαγγούρας, Η. (2011). *Η Καινοτομία των Ερευνητικών Εργασιών στο Λύκειο*. Αθήνα: ΟΕΠΕΚ.

Abstract

Wikis constitute one of the most widespread tools that support cooperation and Project-based learning. This study examines the possibility of a wider use of Wikis for the “Project”, a course that has been taught in Greek High Schools. The research explores the way that Wikis could support the basic aims of the course and the circumstances under which learners and teachers could be motivated for this use. This qualitative research was conducted in the 1st Lyceum of Elefsis, “Aristoteleio”, and followed the Action-oriented Research approach. The research included interviews with five teachers and a focus group of students. The main outcomes showed that important changes in the Greek Educational system should be done in order for this use to be enhanced.

Keywords: Wikis, Project-based learning, Qualitative Research, Action-oriented Research.